

дни ни вода, ни трошица хлѣбецъ. Дене и ноще сѣ бой... И удържахме! Пристигна отъ Габрово руска помощъ, турцитѣ бѣха победени и отблъснати. Спасена бѣ България! Всички пѣяхме. Но ние бѣхме много изморени. Рускиятъ войски ни замѣстиха, а ние се дръпнахме назадъ да си починемъ. Руситѣ заеха главната пазиция, а ние, като си починахме, бѣхме пратени на дѣсното крило на бойната линия да помагаме. Презъ месецитѣ септемврий, октомврий, ноемврий и декемврий боеветѣ ставаха все за прохода св. Никола.

— Презъ тѣзи месеци ние слушахме чакъ отъ тука бучението на топоветѣ, обади се единъ селянинъ.

— Страшно време бѣше: бѣжанци много, време лошо, дъждове, снѣгове, ледове... сума свѣтъ измръзна по позициитѣ и по пѣтищата. Ала отъ Плѣвенъ пристигна съ нова войска генералъ Скобелевъ. Тъкмо на Рождество Христово ние получихме заповѣдь да ударимъ на проходите. Турцитѣ, като разбраха, че ще бждатъ нападнати отъ три страни и заобиколени, напуснаха позициитѣ си въ планината и слѣзоха долу въ полето при селата Шипка и Шейново. Въ страшенъ ледъ и снѣгъ, вѣтъръ и студъ нетърпимъ, ние едва се изкачихме на Балкана и съ вжжета спускахме надолу коне, топове, кола и хора... Турцитѣ бѣха се окопали при с. Шейново. Тамъ ги настигнахме ние и всички руски войски, обиколихме ги, разбихме главнитѣ имъ сили и ги заробихме съ всичкитѣ имъ паши и топове.

Радостта ни бѣ голѣма. Генералъ Скобелевъ и всички генерали ни поздравиха, благодариха ни за храбростта и постоянството.

Не се мина и два дни, получи се заповѣдь:

— Българскиятъ опълченски дружини да отка-